

ISSN 2414-4517
eISSN 2710-1487

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА І КЛІНІЧНА МЕДИЦИНА

2024

93 (3)

Стоматологія

УДК: 616.314-76-036:614.1(477-54)

**КЛІНІКО-ПОПУЛЯЦІЙНИЙ АНАЛІЗ ПОТРЕБИ
В ОРТОПЕДИЧНОМУ ЛІКУВАННІ ЗНІМНИМИ ПРОТЕЗАМИ
ЖИТЕЛІВ М. ХАРКОВА І ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ****Куліш С.А.***Харківський національний медичний університет, Харків, Україна*

Метою дослідження було визначення потреби в ортопедичному лікуванні знімними протезами жителів м. Харкова і Харківської області шляхом проведення клініко-популяційного аналізу результатів ортопедичного лікування стоматологічних пацієнтів, які звернулися за ортопедичною допомогою. Дослідження виконано по картах амбулаторного пацієнта (форма медичної документації 043/о) 10 лікувально-профілактичних закладів м. Харкова і Харківської області за період 2019–2022 рр.: кількість зубних протезів – 68391 одиниць; кількість лікарів-ортопедів-стоматологів склала 75 осіб, зубних техніків – 103 особи. У результаті дослідження були визначені кількісні і відсоткові показники кількості знімних протезів від загального обсягу виготовлених протезів. Також було визначено розподіл різних видів знімних конструкцій, як серед загального обсягу виготовлених протезів, так і серед виготовлених знімних протезів. Крім того були визначені показники обсягу виготовлених знімних протезів серед загальної кількості осіб, які звернулись за ортопедичною допомогою, а також показники репрезентативної потреби населення м. Харкова і Харківської області в протезуванні знімними протезами за період 2019–2022 рр.

Ключові слова: *стоматологічна захворюваність, ортопедична допомога, конструкції знімних протезів, карта амбулаторного пацієнта.*

Цитуйте українською: Куліш С.А. Клініко-популяційний аналіз потреби в ортопедичному лікуванні знімними протезами жителів м. Харкова і Харківської області. Експериментальна і клінічна медицина. 2024;93(3):6с. In press. <https://doi.org/10.35339/ekm.2024.93.3.ksa>

Cite in English: Kulish SA. Clinical and population analysis of the demand for orthopedic treatment with removable dentures among the residents of Kharkiv and the Kharkiv region. Experimental and Clinical Medicine. 2024;93(3):6p. In press. <https://doi.org/10.35339/ekm.2024.93.3.ksa> [in Ukrainian].

Вступ

На сьогодні, попри значну кількість профілактичних заходів, спрямованих на попередження розвитку стоматоло-

гічних захворювань, їх розповсюдженість серед населення залишається достатньо високою. Потреба пацієнтів у ортопедичному лікуванні знімними протезами

зами зростає, у зв'язку зі зростанням темпів старіння суспільства [1; 2].

До чинників, які визначають високу потребу в знімному протезуванні, слід віднести недостатню санацію ротової порожнини та несвоєчасне звернення пацієнтів до стоматолога. Окрім цього, важливу роль відіграє недосконалість матеріалів та технологій, які використовують для виготовлення знімних протезів, що приводить до погіршення стану зубощелепної системи і необхідності повторного протезування [3–6].

Інтенсивність наукових досліджень у галузі нових базисних полімерних матеріалів свідчить як про важливість, так і про складність створення високоміцного, зручного, дешевого матеріалу для стоматології без значних змін технологічних засобів. Сучасні розробки спрямовані на вдосконалення характеристик базисних матеріалів та створення нових матеріалів, якість яких у значній мірі, визначає функціональну цінність знімних протезів [7].

Мета

Визначити потребу в ортопедичному лікуванні знімними протезами жителів м. Харкова і Харківської області шляхом проведення клініко-популяційного аналізу результатів ортопедичного лікування стоматологічних пацієнтів, які звернулися за ортопедичною допомогою.

Матеріали і методи

Формою інформаційного забезпечення дослідження стали результати експертної оцінки, що виконана по картах амбулаторного пацієнта (форма медичної документації № 043/о) 10 лікувально-профілактичних закладів м. Харкова і Харківської області за період 2019–2022 рр.: загальна кількість конструкцій зубних протезів – 68391 од; загальна кількість лікарів-ортопедів-стоматологів складала 75 осіб, зубних техніків – 103 особи (з розрахунком середньозваженого рівня).

Результати та їх обговорення

Після проведення аналізу інформації медичних карток стоматологічних хворих (форма № 043/о), нами отримано наступні дані.

Кількість виготовлених знімних протезів була 32441 од., що становить 47,43 % від загальної кількості. З них 23538 (72,56 %) склали пластинкові протези (часткові – 11340 од. (34,97 %); повні – 12190 од. (37,59 %)) та 8903 (27,44 %) склали бюгельні протези (з кламерною фіксацією – 7100 од. (21,88 %), з замковою та іншими видами фіксації – 1803 од. (5,56 %)). Розподіл знімних протезів в залежності від конструкції представлено у діаграмі (рис. 1).

Рис. 1. Розподіл знімних протезів в залежності від конструкції.

Розподіл різних видів знімних конструкцій серед загальної кількості виготовлених протезів виглядає наступним чином (рис. 2): часткові знімні пластинкові протези – 16,6 % (11340 од.); повні знімні пластинкові протези – 17,8 %

Рис. 2. Розподіл видів знімних конструкцій серед загальної кількості виготовлених протезів.

(12190 од.); бюгельні протези з кламерною фіксацією – 10,4 % (7100 од.); бюгельні протези з замковою та іншими видами фіксації – 2,6 % (1803 од.).

Показники статистичної звітності лікарів стоматологів-ортопедів, представлені в таблиці, свідчать, що за період з 2019 до 2022 року до лікувальних установ Харківської області за стоматологічною ортопедичною допомогою звернулося 54302 осіб, з яких 28943 осіб (53,3 %) були жителями м. Харкова.

Із загальної кількості осіб, які звернулись за ортопедичним лікуванням, знімні протези одержали: по Харківській області – 22157 особи (66,5 %), у тому числі по м. Харкову 13294 особи (60,0 %).

За період з 2019 до 2022 року в лікувальних установах області стоматологічного профілю виготовлено 68391 протезів. При цьому питома вага кількості виготовлених протезів у лікувальних установах м. Харкова склала 63,0 % (43086 протези).

Із загальної кількості виготовлених протезів майже кожен другий – знімний протез (32441 або 47,4 %), а саме: у 2019 році – 10809 од. або 46,9 %; у 2020 році – 11174 од. або 50,0 %; у 2021 році – 10458 од. або 45,5 %.

Показник репрезентативної потреби населення м. Харкова і Харківської області в протезуванні знімними протезами за період 2019–2022 роки становить 40,8 % або 408 осіб на 1000 населення, що звернулось за стоматологічною ортопедичною допомогою, а саме: у 2019 році – 13,5 % або 135 осіб; у 2020 році – 13,9 % або 139 осіб; у 2021 році – 13,4 % або 134 осіб.

З огляду на значну поширеність стоматологічних захворювань серед населення, попит на ортопедичне лікування з використанням знімних протезів залишається високим, особливо в умовах старіння населення. Наше дослідження показало стабільно високий рівень потреби в знімному протезуванні серед жителів Харкова і Харківської області.

Таблиця. Показники репрезентативної потреби в ортопедичному лікуванні знімними протезами жителів м. Харкова і Харківської області

Назва показників	Од. вим.	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Усього
Кількість осіб, які звернулись за ортопедичним лікуванням					
по Харківській області	абс.	18281	18124	17897	54302
	%	100,0	100,0	100,0	100,0
у т.ч. по м. Харкову	абс.	9809	9551	9583	28943
	%	53,7	52,7	53,5	53,3
із них кількість осіб, які отримали знімні протези					
по Харківській області	абс.	7800	7407	6950	22157
	%	42,7	40,9	38,8	40,8
по м. Харкову	абс.	4522	4537	4235	13294
	%	58,0	61,3	60,9	60,0
Виготовлено протезів – усього					
по Харківській області	абс.	23065	22361	22965	68391
	%	100,0	100,0	100,0	100,0
у т.ч. по м. Харкову	абс.	14480	13908	14698	43086
	%	62,8	62,2	64,0	63,0
із них знімних протезів					
по Харківській області	абс.	10809	11174	10458	32441
	%	46,9	50,0	45,5	47,4
у т.ч. по м. Харкову	абс.	6515	6543	6406	19464
	%	60,3	58,6	61,2	60,0
Кількість виготовлених знімних протезів на 1000 населення, що звернулось за стоматологічним ортопедичним лікуванням					
по Харківській області	абс.	135	139	134	408
	%	13,5	13,9	13,4	40,8
у т.ч. по м. Харкову	абс.	73	75	68	216
	%	7,3	7,5	6,8	21,6

Незважаючи на застосування профілактичних заходів, недостатня санація ротової порожнини та несвоєчасне звернення пацієнтів до стоматолога сприяють збільшенню потреби у протезуванні. Дослідження також вказує на те, що вдосконалення матеріалів і технологій для знімних протезів є необхідним кроком для поліпшення стану зубощелепної системи пацієнтів.

Практичне значення отриманих даних полягає у можливості їх використання при плануванні матеріально-технічного і кадрового забезпечення стоматологічної служби у системі охорони здоров'я м. Харкова і Харківської області. Отримані результати можуть слугувати підґрунтям для подальших досліджень у галузі ортопедичної стоматології, стоматологічного матеріалознавства та вдосконалення методів протезування.

Висновки

1. Стабільно високі показники потреби у виготовленні знімних протезів за досліджуваний період свідчать про актуальність даного питання і доцільність подальшого удосконалення зубо-технічних матеріалів, методик і технологій, які застосовуються у знімному протезуванні.

2. Враховуючи сучасні вимоги пацієнтів щодо високої якості життя, ортопедична стоматологія потребує наукового обґрунтування раціональності застосування нових базисних матеріалів при виготовленні знімних конструкцій зубних протезів.

Конфлікт інтересів відсутній.

Література

1. Возний ОВ, Германчук СМ, Струк ВІ, Біда ВІ, Погоріла АВ. Стан і перспективи розвитку стоматологічної допомоги населенню України. Актуальні питання питання фармацевтичної і медичної науки та практики. 2019;12(2(30)):228-34. DOI: 10.14739/2409-2932.2019.2.171248.
2. Мазур ПІ, Вахненко ОМ, Рибачук АВ, Мазур ПВ. Аналіз основних показників стоматологічної допомоги в Україні за 2020 рік. Oral and General Health [Стоматологічне та загальне здоров'я]. 2021;2(3):32-38. DOI: 10.22141/ogh.2.3.2021.240727.
3. Янішен ІВ, Ярова АВ, Бережна ОО, Доля АВ, Богатиренко МВ. Клінічні аспекти застосування стоматологічних матеріалів у контексті забезпечення якості лікування ортопедичними конструкціями. Вісник проблем біології і медицини. 2019;2(1(149)):59-66. DOI: 10.29254/2077-4214-2019- 1-2-149-59-66.
4. Joseph A, Mahajan H, Somkuwar K, Yadav NS, Saxena V, Verma V. Analysis of Denture Base Displacement between Conventional Acrylic Removable Partial Dentures and Click Fit Partials for Kennedy's Class I and II Situations: An In Vitro Study. J Contemp Dent Pract. 2022;(23(3)):351-4. PMID: 35781442.
5. Соколова ІІ, Кузнецов РВ, Чулак ЛД, Киричек ОВ, Зверхановський ОА. Вплив допоміжних груп матеріалів на якість виготовлення знімних ортопедичних конструкцій зубних протезів (огляд літератури). Експериментальна і клінічна медицина. 2023;92(3): 19-25. DOI: 10.35339/ekm.2023.92.3.skс.
6. Андрієнко КЮ, Янішен ІВ, Федотова ОЛ, Погоріла АВ, Хлистун НЛ. Аналіз проблем взаємозв'язку базису знімної ортопедичної конструкції зубного протезу та тканин протезного ложа. Актуальні проблеми сучасної медицини. 2023;23(4(84)):284-7. DOI: 10.31718/2077-1096.23.4.284.
7. Макеев ВФ, Гуньовський ЯР. Особливості адаптації пацієнтів до часткових знімних протезів на основі динамічного вивчення стану слизової оболонки порожнини рота в нових умовах функціонування. Сучасна стоматологія. 2022;3(4):33-9. DOI: 10.33295/1992-576X-2022-3-33.

Kulich S.A.**CLINICAL AND POPULATION ANALYSIS OF THE DEMAND FOR ORTHOPEDIC TREATMENT WITH REMOVABLE DENTURES AMONG THE RESIDENTS OF KHARKIV AND THE KHARKIV REGION**

The goal of this research was to assess the demand for orthopedic treatment with removable dentures among the residents of Kharkiv and the Kharkiv region by conducting a clinical and population analysis of the orthopedic treatment outcomes for dental patients who sought such

treatment. The study was based on data from outpatient individual medical cases (medical documents' form 043/0) from 10 healthcare facilities in Kharkiv and the Kharkiv region over the period from 2019 to 2022. During this period, a total of 68,391 dentures were manufactured, with 75 orthopedic dentists and 103 dental technicians involved in the treatment process. The research focused on identifying both quantitative and percentage indicators of the demand for removable dentures among all manufactured dentures. Additionally, the distribution of different types of removable prosthetic structures was analyzed within the total number of dentures produced, as well as among the subset of removable dentures. Indicators were also calculated for the demand for removable dentures among the entire population that sought orthopedic treatment, allowing for an estimation of the representative demand for removable dentures across the Kharkiv region from 2019 to 2022. The consistently high demand for removable dentures highlights the importance of this type of treatment in the region and underscores the need for ongoing advancements in dental materials, methods, and technologies used for these prosthetic solutions. Such findings are crucial for healthcare providers and policymakers to address the growing needs of the population, particularly as aging demographics contribute to an increased requirement for durable and comfortable dental prosthetics. Future research aims to explore the development of acrylic-free plastic for the bases of removable dentures, which could enhance patient comfort and reduce allergic reactions, thereby improving the quality of orthopedic dental care.

Keywords: *dental morbidity, orthopaedic care, removable prosthesis designs, outpatient card.*

Надійшла до редакції 25.06.2024

Відомості про автора

Куліш Сергій Анатолійович – асистент кафедри ортопедичної стоматології Харківського національного медичного університету, Україна.

Поштова адреса: Україна, 61157, м. Харків, вул. Жутівська, буд. 90.

E-mail: sa.kulish@knmu.edu.ua

ORCID: 0000-0003-4920-0444.